

ПЕРША ЗАГАЛЬНОАРАБСЬКА НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДАНИХ

З 5-го по 10 лютого 2014 року в Кувейтському університеті (КУ) відбулася установча нарада щодо запуску масштабного проекту Арабської бази даних наукових журналів – Arabic Database for Academic Journals (ADAJ), арабська назва – قاعدة البيانات العربية للمجلات العلمية.

Постійну комісію проекту з організаційних питань очолила проректор Кувейтського університету з наукової роботи проф. Фір'яль Бу-Рабі' (Кувейт). Для участі в роботі комісії та нараді були запрошені закордонні й місцеві вчені, зокрема проф. Джордж Григоре (Румунія), проф. Валерій Рибалкін (Україна), проф. Мухаммад аль-Касімі (ОАЕ), проф. Абдулла аль-Кінді (Оман), проф. Мухаммад Абдель Кярім Ахмад (Кувейт), проф. Ахмад Їкет (Кувейт) та ас. проф. Білаль Орфали (Ліван).

На нараді обговорювалися питання обґрунтування статуту проекту першої арабської бази даних для наукових журналів. Мета створення такої бази даних – зробити більш помітною й доступною арабську наукову періодику, впровадити уніфіковані критерії та стандарти з метою створення чіткого механізму, який слід брати до уваги при оцінці академічної роботи дослідників, викладачів і т. д. Крім журналів, що публікуються арабською та іншими мовами в першу чергу в арабських країнах, ADAJ ставить за мету включати до інформаційної бази також журнали, які публікуються в усьому світі. Щодо останніх, то йдеться передусім про наукову періодику з тематики, пов'язаної з вивченням арабо-ісламської цивілізації, арабської мови, культури, історії та інших гуманітарних дисциплін. Проект розрахований на тривалу перспективу, що передбачає оновлення інформації на постійній основі. Розробкою методики та інструментарію функціонування ADAJ займатимуться дві експертні комісії – постійна та консультативна. До складу першої, яка нараховуватиме всього 9 членів, вже увійшли присутні на нараді вчені; ще двох буде кооптовано найближчим часом. Консультативна комісія перебуває в стадії формування й орієнтовно нараховуватиме 20 членів. До обох комісій входять галузеві фахівці. Наступне робоче засідання експертної комісії відбудеться в Кувейті 6–7 квітня 2014 року, а протокольні заходи щодо офіційного оголошення про старт проекту заплановано в КУ на 5 травня 2015 року.

За своєю спрямованістю та політикою ADAJ найтісніше перегукується з бібліографічною та реферативною базою даних Scopus. Однак її першочерговою метою є не відстеження частотності цитованості статей в академічних виданнях, а створення зручної системи пошуку повних текстів публікацій у найпоширеніших форматах (PDF та ін.).

Проф. Абдулла аль-Кінді (Оман), проф. Валерій Рибалкін (Україна) та ас. проф. Білаль Орфали (Ліван)

Ректор Кувейтського університету проф. Абдуллагіф Аль-Бадер (у центрі), проректор з наукової роботи проф. Фір'яль Бу-Рабі' та члени Комісії

– періодичне видання повинно публікувати нові випуски з регулярністю не менш ніж один раз на рік;

– загальна якість періодичного видання повинна бути високою, а критерії її оцінки включають таке:

1. Оригінальність і академічна значимість статей; вони мають розглядати важливі наукові проблеми, пропонуючи оригінальні і свіжі пропозиції щодо їхнього вирішення.

2. Авторитетність, у тому числі репутація видавця або наукового товариства; різноманітність місць роботи авторів; міжнародний науковий авторитет провідних членів редколегії та різноманітність місць їхньої роботи (з-поміж іншого враховуватиметься цитованість членів редколегії та авторів журналів у виданнях, що вже індексуються в ADAJ та інших базах даних).

3. Простота, популярність і доступність, у тому числі кількість посилань на видання в базі даних ADAJ; кількість установ, що передплачують видання; бази даних інформаційних агрегаторів, у яких вже індексується видання; кількість запитів на включення видання до ADAJ.

4. Політика періодичного видання повинна передбачати дієву форму контролю за якістю публікацій (наприклад, анонімне наукове рецензування).

5. Видання повинно мати власний веб-сайт з англomовними версіями сторінок (оцінюється якість головної сторінки видання); наявність на веб-сайті повних текстів статей не обов'язкова, але бажана для надання можливості прямого переходу зі сторінок ADAJ до сторінок повних текстів статей.

Експертна рада ADAJ оброблятиме всі запити на включення нових назв видань до інформаційної бази; при цьому вона практично завжди автоматично відхилить запити на включення видань, які не мають:

– ISSN (*International Standard Serial Number*) – унікальний номер, що використовується для ідентифікації друкованого або електронного періодичного видання;

– стабільної регулярності виходу нових випусків;

– списків пристатейної бібліографії;

– англomовних анотацій до кожної статті наукового журналу;

– апарату рецензування;

– власного веб-сайту друкованого органу.

Мовою пошуку виступатиме арабська, як одна з шести мов ООН. Преферентними мовами публікацій виступають арабська, англійська та французька, однак ADAJ поступово залучатиме до бази й інші мови світу, особливо тоді, коли тематика досліджень стосуватиметься реалій арабського світу.

Головні критерії оцінювання експертною радою з відбору видань для включення до бази даних ADAJ включають, але не обмежуються таким:

– видання повинно мати англomовну назву та публікувати поруч з обов'язковими англomовними версіями анотації наукових статей арабською мовою (оцінюватиметься якість арабomовного реферування); повні тексти статей можуть публікуватися будь-якою мовою;

Так само переважно, проте не завжди відхилятимуться запити на включення до ADAJ галузевих видань, що не відповідають критеріям відбору за типом документів, та запити на включення журналів, котрі вже були включені до ADAJ із самого початку, при запуску бази даних, але надалі вилучені з неї.

9 лютого відбулося представлення результатів роботи установчої наради проекту ADAJ перед Державною комісією Кувейту у справах наукового прогресу (ККНП) на чолі із всесвітньо відомим професором-ядерником Аднаном Шигабуддіном, випускником Каліфорнійського університету в Берклі (США). В обговоренні взяли участь ректор КУ (в ранзі міністра) проф. Абдуллатиф Аль-Бадер, члени правлячої сім'ї Кувейту: урядовець високого рангу, випускник Гарварду шейх д. Мухаммад Сабах ас-Салім ас-Сабах, член Ради правління ККНП та Ради КУ шейх Хисса Сабах ас-Салім ас-Сабах, ректор відкритого Арабського університету (Arab Open University), колишній міністр вищої освіти Кувейту проф. Муда Абдульазіз ал-Хамуд та ін. Обговорення відбулося в конструктивній академічній атмосфері. Присутні висловили впевненість в успішному старті проекту ADAJ і його винятковому значенні для світової академічної спільноти.

В. С. Рибалкін